

UDC 331.5

JEL Classification: J21, J24

*Stozhok L.H.,
cand. econ. sc., applicant at the department of personnel
management and labour economics department,
SHEI "Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman"*

SOCIO-ECONOMIC ESSENCE OF COMPETITIVENESS OF THE WORKING POPULATION

Formulation of the problem. The urgency of the study of the competitiveness of the working population as an economic category is conditioned by the emergence of new social risks, the increase of social inequality among the working population, the deterioration of the level and quality of life, the aggravation of social problems. Accordingly, there is a need to form an effective mechanism for maintaining and increasing the competitiveness of the working population through lifelong development. The mentioned actualizes the research of theoretical aspects of the essence of the competitiveness of the working population.

Analysis of recent research and publications. The issues of increasing the competitiveness of the work force are taking place in the works of Lisohor L. S., Rudenko N. V. [1], who consider the motivational factors of the professional development of workers in order to ensure their competitiveness; Semykina M. V. [2; 3], which reveals the main factors of providing the competitive advantages of youth in the labour market; Hrishnova O. A. [4]; Kolot A. M., [5]; Shaulska L. V. [6]. Some aspects of the competitiveness of human resources are studied by Pliashko O. S. [7], characterizing its structural components, by Semykina A. V. [8],

revealing the role of social investments, by Prypoten V.Yu. [9] Despite the adequacy of scientific research of labour force development and its competitiveness, the problem of ensuring the competitiveness of the working population, regardless of age throughout life, remains insufficiently explored.

Setting objectives. The purpose of the article is to study the essence of the competitiveness of the working population as a socio-economic category in order to ensure the realization of constitutionally guaranteed rights and life guarantees.

Presentation of the main research material. It is considered that the protracted crisis situation in Ukraine is not an impetus for radical changes in the political and socio-economic life of the country. On the contrary, according to the analysis of the socio-economic situation in the country there is a destruction of society, which is characterized by the emergence of new social challenges, the spread of social inequality, poverty among the working population, the aggravation of social problems. It should be noted that the cyclical development of the economy, the closure, reduction and reduction of production contributes, first of all, to reducing the sources of existence, which affects not only the living standards of the population, but also the development of human capital, the competitiveness of the work force. As we see, there is the interdependence of the concepts of "quality of life", "standard of living", "competitiveness of the work force". Accordingly, it is possible to have a financially secure position, but not to have access to quality medical services, cultural sphere. It can be competitive but not able to realize constitutionally enshrined social rights.

It should be noted that human capital is a combination of health, skills, abilities, experiences that people accumulate throughout the life. It is indisputable that the accumulation of capital occurs over the life course (Fig. 1).

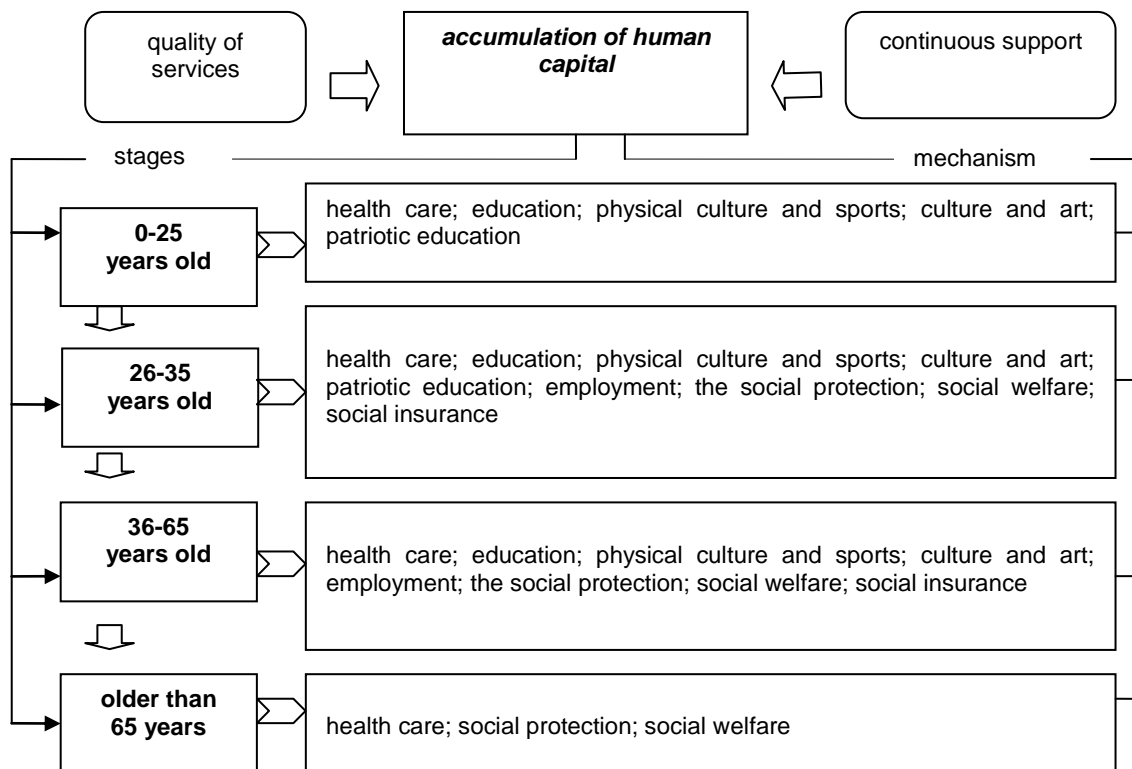

Fig. 1. Stages of accumulation of human capital

Source: it was developed by the author

But it should be noted that with the growth of the age limit increases the difficulty of its accumulation, recovery, conservation.

One of the mechanisms for the implementation of the mentioned is the presence of an established social security system of working population from social risk (Fig. 2). It should be noted that generated individual human capital is used for work in the system of social and labour relations in order to realize social rights and guarantees.

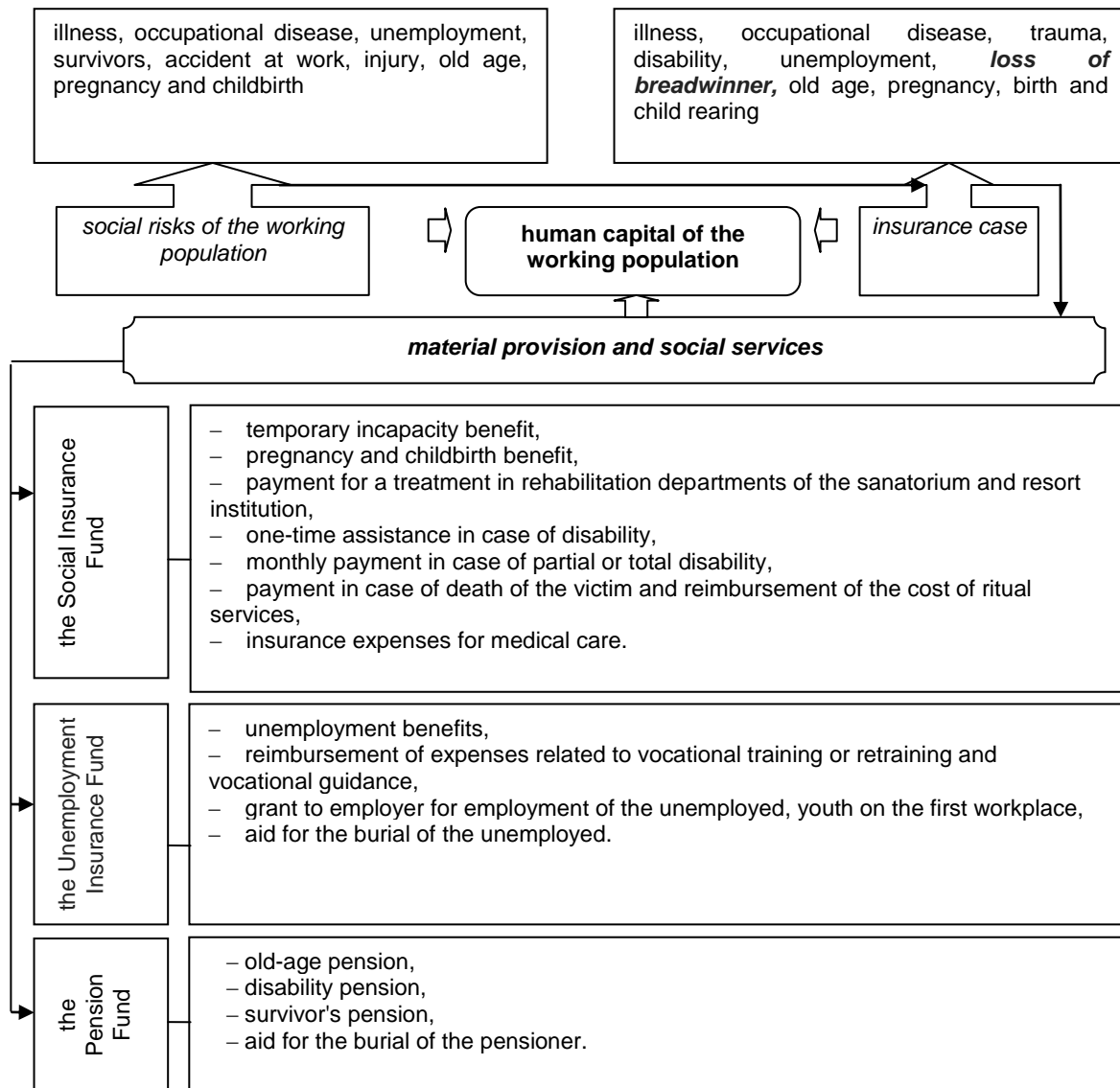

Fig. 2. The role of social insurance in recreating the human capital of the working population

Source: it is calculated by the author on the basis [10; 11; 12; 13]

The reproduction of human capital during the period of working life is a guarantee of the competitiveness of the work force. The human life is divided into periods of work, the period of employment and the period after work. In the first and third periods, unlike the second, people consume more than they produce and thus have no proper income [14, p. 38]. This indicates the need for large-scale support from the state by providing a workable population with jobs in order to finance the needs of the disabled, support families with children, persons of retirement age. Thus, each cycle of a life requires various measures, programs of accumulation, development, reproduction and protection of human capital.

In general, a competitiveness is treated as the ability of the subject to compete against others due to the presence of competitive advantages. Thus, competitiveness arises from competition, which is a necessary element of the functioning of the labor market. Agree with Petiukh V. M., who asserts that "the more active a competition between the owners of labor for the right to occupy the workplace and employers for the involvement of skilled labour is, the more efficient are the labor market functions" [15, p. 43]. It should be noted that scholars of the explored problem analyzing competitiveness in the labour market characterize such related concepts as the competitiveness of the work force, workers, personnel, labour potential, human capital, human resources. It should be recalled that the essence of the concept of "employee competitiveness" is disclosed at the legislative level as a set of personality qualities that characterize its ability to work, level of knowledge of skills and abilities [16]. We also consider the need to study the essence of the concept of "competitiveness of the working population" and the mechanism for its protection. Thus, the generalization of the approaches (Table 1) to the definition of competitiveness in the labour market makes it possible to emphasize that the competitiveness of the working population is a set of qualitative characteristics that characterize an adequacy of the quality of labour to the needs of the labour market in its

current state of affairs, as well as the possibility of realizing competitive advantages in the labour market in order to provide material support, the necessary level and quality of lives, as well as working life.

Table 1

Generalization of approaches to definition of "competitiveness of working population" and related concepts

№	Authors	The content of the concept
1	Hrishnova O. A., Samartseva A. Ye. [4]	an adequacy of quality of labour to the needs of the market, an opportunity to win in competition in the labour market
2	Lisohor L. S. [17]	an organic unity of the quantitative and qualitative characteristics of the labour force, characterized by market demand
3	Tsymbal O. I. [18]	an ability of people to provide themselves with the conditions for the implementation of personal economic and social interests through a competitive type of work
4	Kolot A. M., Tsymbaliuk S. O. [19]	an ability of managers to timely identify the threat to the enterprise, solve problems, generate ideas, invent and innovate faster than competitors, ensure achievement of goals and fulfillment of the company's mission
5	Prypoten V.Yu. [9]	a set of properties of workers that give their labour force the ability to meet the requirements of a competitive market
6	Semykina M. V. [20]	- a set of qualitative and cost characteristics of the labour force and labour services, which are in demand in a certain segment of the labour market for a certain period of time; - the ability of a worker under certain market conditions to meet the employer's demand, criteria and changing labour market requirements for vocational education, qualifications, business and personal qualities in comparison with the characteristics of other employees or persons seeking employment; - the ratio of the beneficial effect of the consumption of labour supply of labour (income, profit) and their prices, adequate to the total amount of expenses for the preparation, acquisition, use, reproduction and development of labour.
7	Voinalovych I. A. [21]	an ability of an individual to realize his competitive advantages
8	Bohynia D. P. [22]	a set of qualitative and cost characteristics of a specific good "labour" that meet the certain needs of employers, including state-owned enterprises, in workers of a certain qualification
9	Pliashko O. S. [7]	an ability of the combined capabilities of human resources (capacities) to community implementation, the degree of satisfaction of individual and collective needs, achieve socio-economic effects
10	Shubalyi O. M. [23]	a set of qualities of an employee that manifests themselves in a competitive struggle and has a quantitative and qualitative expression in the indicators of education, vocational training, experience, motivation, labour efficiency, social security, which form competitive advantages and are already fully or partially implemented, or can be implemented in prospect, satisfying certain requests of employers, as well as aimed at achieving personal, organizational goals in the context of realization of the provisions of regional policy in the sphere of the labour market.
11	Shevchenko L. S. [24]	a degree of competition in the labour market
12	Semykina A. V. [8]	a demanded quality of human capital is formed and accumulated by education, upbringing, health improvement, educational and professional development, the benefits of which, in combination with an acceptable price of labour services, provide the owners of human capital with the expansion of opportunities for labor selection, effective employment, higher income and other socio-economic benefits
13	Hlevatska N. M. [25]	a combination of the characteristics of an employee, which gives his work force the ability to meet the requirements of a competitive market
14	Shtunder I. O. [26]	a result of the development of labour force, which is achieved through the application of a set of activities that includes vocational training, retraining, skills training, and career planning for workers

Source: it was systematized by the author

The analysis of scientific approaches to the definition indicates that most authors consider the concept of "labour competitiveness" as a set of labour qualities that meet the needs of the labour market. In addition, the analysis above enables to distinguish the following:

- competitiveness involves the accumulation, preservation and augmenting of the properties that form the competitive advantages,
- realization of competitive advantages includes satisfaction of own needs, formation of necessary material support, level and quality of life.

Accordingly, based on the content of the concepts, it can be argued that the basis for the competitiveness of the working population is the following components: demographic (gender, age, state of health, marital status), educational qualification (level of education, qualification), professional (skills,

competences, experience), social-personal (responsibility, flexibility, mobility, communication skills, interests). It should also be noted that the formation of competitiveness is carried out under the influence of certain factors (socio-economic, educational-professional, personal-motivational), which reflect the presence of both competitive advantages (Fig. 3) and problems with the realization of accumulated capital, which is the reason of decrease of competitiveness. As a result, young people have the most competitive advantages, but they also have the biggest problems with the implementation of accumulated capital, which in the future is only a reason for the decline of competitiveness.

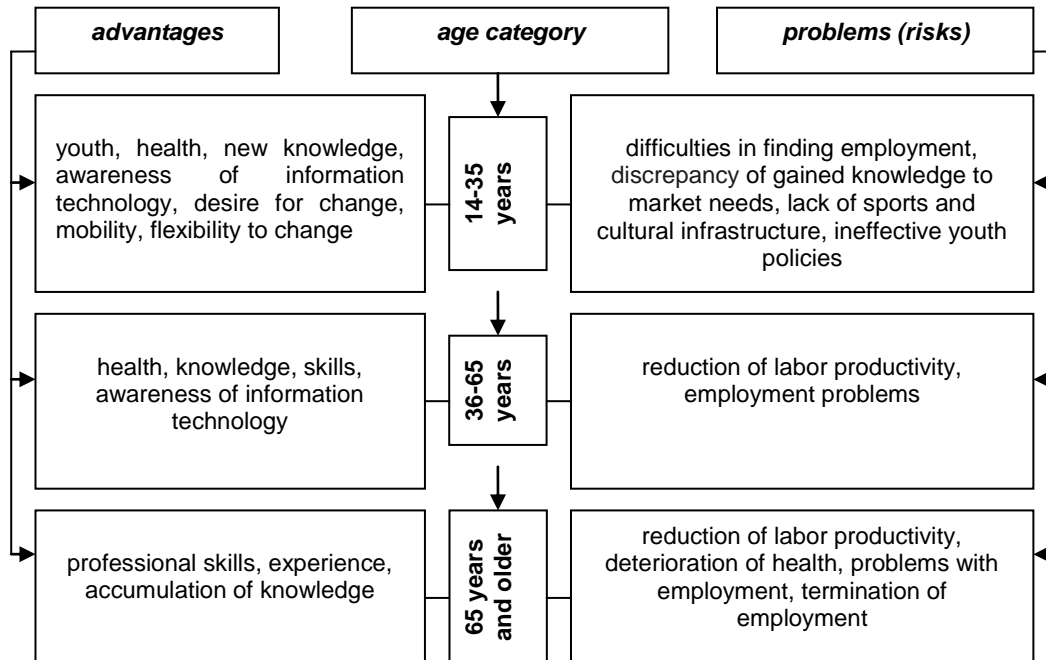

Fig. 3. Competitive advantages of age groups of the working population

Source: it was developed by the author

It is considered that the most important problems are unemployment, low wages, discrepancy between supply and demand for labour, low activation of the able-bodied population in rural areas.

It should be emphasized that the main directions of ensuring the competitiveness of the working population are: improving the quality of education by establishing relations between educational services and labour market needs, ensuring lifelong education; providing a mechanism for upgrading skills and retraining, implementation of an effective employment policy and creating a proper social infrastructure. Thus, the competitiveness of the working population needs constant support and protection. The latter provides for the creation of conditions for qualitative development of human capital, to ensure the necessary level and quality of life for the working population and their families in the current conditions of socio-economic and political uncertainty in the country.

Conclusions from the conducted research. Thus, the actualization of the study of the essence of competitiveness in the workplace is primarily due to changes in employment patterns, the emergence of new social threats and social risks for the working population. The results of the study have led to the assertion that in order to ensure the effective reproduction of human capital, which is the result of competitiveness, it is necessary to take into account the cycles of the human life. In addition, investments in human capital should be made throughout life. The main measures of implementation of this are the availability of continuing education, training programs and retraining, the required level of medical care. In general, the formation and maintenance of the competitiveness of the working population is the provision of the material state, the necessary level and quality of life, which is one of the main factors in reducing social inequality, social problems and ensuring sustainable socio-economic development of the country.

Бібліографічний список

1. Лісогор Л.С., Руденко Н.В. Мотивація професійного розвитку працівників як чинник підвищення їх конкурентоспроможності. *Сталий розвиток економіки: міжн. наук.-виробн. журнал.* 2019. № 1(42). С. 121-127.
2. Конкурентоспроможність працівників: оцінка та механізми підвищення на різних економічних рівнях: монографія / М.В. Семикіна, М.В. Даневич, А.Д. Федунець та ін.; за ред. М.В. Семикіної. Кіровоград: «КОД», 2015. 226 с.

3. Семикіна М.В., Голбанос С.С. Конкурентоспроможність молоді на ринку праці в умовах системної кризи. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2015. Випуск 27. С. 28-35.
4. Грішнова О.А., Самарцева А.Є. Молоді спеціалісти на ринку праці: проблеми конкурентоспроможності та працевлаштування. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*: зб. наук. праць. 2012. № 1. С. 28-35.
5. Колот А.М. Трансформація інституту зайнятості як складова глобальних змін у соціально-трудова сфері: феномен прекарізації. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2014. № 2. С. 3-6.
6. Шаульська Л.В. Реалізація потенціалу конкурентоспроможності фахівця в умовах кризового стану ринку праці. *Вісник ДонНУ. Серія: Економіка і право*. 2014. № 2. С. 97-101.
7. Пляшко О.С. Компонентна структура конкурентоспроможності людських ресурсів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 8. С. 882-887.
8. Семикіна А.В. Людський капітал: підвищення конкурентоспроможності на основі соціальних інновацій: монографія. Одеса: «Атлант» ВОІ СОІУ, 2018. 272 с.
9. Припотень В. Конкурентоспроможність робочої сили на зовнішньому ринку. *ВІСНИК КНТЕУ*. 2009. № 6. С. 13-20.
10. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.04.2019).
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9.07.2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15> (дата звернення: 11.04.2019).
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (дата звернення: 11.04.2019).
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1533-14> (дата звернення: 11.04.2019).
14. Доклад IV «Занятость и социальная защита в новом демографическом контексте». *Международная конференция труда. 102-я сессия 2013*. Женева: Международное бюро труда, 2013. 135 с.
15. Петух В.М. Ринок праці: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 1999. 288 с.
16. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 11.04.2019).
17. Лісогор Л.С. Конкурентність на ринку праці: механізми реалізації: монографія. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАНУ, 2005. 168 с.
18. Цимбал О.І. До визначення категорії конкурентоспроможності стосовно робочої сили в умовах функціонування економіки перехідного типу. *Зайнятість та ринок праці*. 1999. Вип. 9. С. 216-227.
19. Колот А.М., Цимбалюк С.О. Мотивація персоналу. Київ: КНЕУ, 2011. 397 с.
20. Семикіна М.В. Конкурентоспроможність у сфері праці: сутність та методологія визначення. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2009. Випуск 15. С. 11-20.
21. Войналович І.А. Конкурентоспроможність робочої сили та освіта: взаємозв'язок понять. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/13-1.pdf> (дата звернення: 11.04.2019).
22. Конкурентоспроможність робочої сили в системі соціально-трудова відносин: моногр. / Д.П. Богиня, Г.Т. Куліков, Л.С. Лісогор, Л.Г. Томіліна, І.В. Нестеренко. Київ: Ін-т економіки НАН України, 2003. 213 с.
23. Шубалий О.М. Теоретичні засади дослідження конкурентоспроможності працівників на регіональному ринку праці. *Економічний форум*. 2017. № 2. С. 164-170.
24. Шевченко Л.С. Професійна освіта як чинник конкурентоспроможності робочої сили. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8935/08-Shevchenko.pdf> (дата звернення: 11.04.2019).
25. Глевацька Н.М. Конкурентоспроможність робочої сили регіону: методологія та напрями забезпечення: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.09.01. Київ, 2006. 19 с.
26. Штундер І.О. Конкурентоспроможність робочої сили як фактор становлення інноваційного типу зайнятості. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право*: зб. наук. праць. 2010. Випуск 8. С. 74-81.

References

1. Lisohor, L.S. and Rudenko, N.V. (2019), "Motivation of professional development of workers as a factor in increasing their competitiveness", *Stalyi rozvytok ekonomiky. mizhn. Nauk.-vyrobn. zhurnal*, no. 1(42), pp. 121-127.

2. Semykina, M.V., Danevych, M.V., Fedunets, A.D. et al. (2015), *Konkurentospromozhnist pratsivnykiv: otsinka ta mekhanizmy pidvyshchennia na riznykh ekonomichnykh rivniakh* [Competitiveness of workers: assessment and mechanisms of improvement at different economic levels], monograph, "KOD", Kirovohrad, Ukraine, 226 p.
3. Semykina, M.V. and Holbanos, S.S. (2015), "Competitiveness of youth in the labour market under the conditions of a systemic crisis", *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, Issue 27, pp. 28-35.
4. Hrishnova, O.A. and Samartseva, A.Ye. (2012), "Young professionals in the labour market: problems of competitiveness and employment", *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka: zb. nauk. prats*, no. 1, pp. 28-35.
5. Kolot, A.M. (2014), "Transformation of the institution of employment as a component of global changes in the socio-labor sphere: the phenomenon of precarisation", *Rynok pratsi ta zainiatist naseleattia*, no. 2, pp. 3-6.
6. Shaulska, L.V. (2014), "Realization of potential of competitiveness of a specialist in conditions of a crisis state of the labour market", *Visnyk DonNU. Seriia: Ekonomika i pravo*, no. 2, pp. 97-101.
7. Pliashko, O.S. (2015), "Component structure of the competitiveness of human resources", *Hobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, Issue 8, pp. 882-887.
8. Semykina, A.V. (2018), *Liudskyi kapital: pidvyshchennia konkurentospromozhnosti na osnovi sotsialnykh innovatsii* [Human capital: increasing of competitiveness on the basis of social innovation], monograph, "Atlant" VOI SOIU, Odessa, Ukraine, 272 p.
9. Prypoten, V. (2009), "Competitiveness of the labor force in the foreign market", *VISNYK KNTEU*, no. 6, pp. 13-20.
10. Verkhovna Rada Ukrainy (1998), *Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia* [Fundamentals of Ukrainian legislation on compulsory state social insurance], *Zakon Ukrainy* dated 14.01.1998 no. 16/98-BP, available at: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80> (access date April 11, 2019).
11. Verkhovna Rada Ukrainy (2003), *Pro zahalnooboviazkove derzhavne pensiine strakhuvannia* [About compulsory state pension insurance], *Zakon Ukrainy* dated 9.07.2003 no. 1058-IV, available at: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15> (access date April 11, 2019).
12. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia* [About compulsory state social insurance], *Zakon Ukrainy* dated 23.09.1999 no. 1058-IV, available at: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (access date April 11, 2019).
13. Verkhovna Rada Ukrainy (2000), *Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia na vypadok bezrobbittia* [About compulsory state social insurance in case of unemployment], *Zakon Ukrainy* dated 02.03.2000 no. 1533-III, available at: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1533-14> (access date April 11, 2019).
14. International Labour Office (2013), Report IV "Employment and social protection in a new demographic context", International Labour Conference, 102nd session, Geneva, Switzerland, 135 p.
15. Petiukh, V.M. (1999), *Rynok pratsi* [Labor market], tutorial, KNEU, Kyiv, Ukraine, 288 p.
16. Verkhovna Rada Ukrainy (2012), *Pro zainiatist naseleattia* [About employment of the population], *Zakon Ukrainy* dated 05.07.2012 no. 5067-VI, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (access date April 11, 2019).
17. Lisohor, L.S. (2005), *Konkurentnist na rynku pratsi: mekhanizmy realizatsii* [Competitiveness in the labor market: implementation mechanisms], monograph, Institute of Demography and Social Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, 168 p.
18. Tsybal, O.I. (1999), "To determination of the category of competitiveness in terms of labour in the conditions of functioning of the transition economy type", *Zainiatist ta rynok pratsi*, Iss. 9, pp. 216-227.
19. Kolot, A.M. (2011), *Motyvatsiia personalu* [Motivation of the personnel], KNEU, Kyiv, Ukraine, 397 p.
20. Semykina, M.V. (2009), "Competitiveness in the area of labour: the essence and methodology of the definition", *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*, Issue 15, pp. 11-20.
21. Voinalovych, I.A. "Competitiveness of the labour force and education: the interconnection of concepts", available at: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/13-1.pdf> (access date April 11, 2019).
22. Bohynia, D.P., Kulikov, H.T., Lisohor, L.S. et al. (2003), *Konkurentospromozhnist robochoi syly v systemi sotsialno-trudovykh vidnosyn* [Competitiveness of the labour force in the system of social and labour relations], monograph, Institute of Economics of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, 213 p.
23. Shubalyi, O.M. (2017), "Theoretical bases of research of competitiveness of workers in the regional labour market", *Ekonomichni forum*, no. 2, pp. 164-170.

24. Shevchenko, L.S. "Professional education as a factor in the competitiveness of the labor force", available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8935/08-Shevchenko.pdf> (access date April 11, 2019).

25. Hlevatska, N.M. (2006), "Competitiveness of the labour force in the region: methodology and directions of provision", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.09.01, Kyiv, Ukraine, 19 p.

26. Shtunder, I.O. (2010), "Competitiveness of the labour force as a factor for the formation of an innovative type of employment", *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seriya no. 18. Ekonomika i pravo*, Issue 8, pp. 74-81.

Стожок Л.Г. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАЦЮЮЧОГО НАСЕЛЕННЯ

Мета. Дослідження сутності конкурентоспроможності працюючого населення як соціально-економічної категорії з метою забезпечення реалізації конституційно закріплених прав та гарантій протягом життя.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети використано наступні загальнонаукові методи дослідження: діалектики та наукової абстракції – при дослідженні змісту категорії «конкурентоспроможність на ринку праці»; аналізу та синтезу – при розкритті сутності соціального страхування у відтворенні людського капіталу працюючого населення; системно-структурного аналізу – при розкритті наукових підходів до визначення конкурентоспроможності працюючого населення як соціально-економічної категорії; аналітичний і монографічний – при опрацюванні літературних, статистичних та Internet-джерел; абстрактно-логічний – для узагальнення викладеного матеріалу і формулювання висновків.

Результати. Обґрунтовано, що накопичення людського капіталу відбувається протягом всього життя, а використання – протягом трудової діяльності в системі соціально-трудова відносин з метою реалізації соціальних прав і гарантій. Доведено, що одним із механізмів накопичення, відтворення та збереження людського капіталу є наявність налагодженої системи соціального захисту працюючого населення від соціальних ризиків. Виявлено, що конкурентоспроможність робочої сили передбачає накопичення, збереження та примноження властивостей, що створюють конкурентні переваги, реалізація яких забезпечує формування необхідного матеріального забезпечення, рівня та якості життя. Доведено, що основу формування конкурентоспроможності працюючого населення становлять демографічна, освітньо-кваліфікаційна, професійна та соціально-особистісна складові. Обґрунтовано, що основою забезпечення конкурентоспроможності працюючого населення є неперервна її підтримка, розвиток та захист.

Наукова новизна. Набуло подальшого розгляду розкриття сутності конкурентоспроможності працюючого населення, яке, на відміну від діючих досліджень, характеризує конкурентоспроможність працюючого населення, що накопичується протягом всього життя шляхом розвитку людського капіталу, як можливість реалізації конкурентних переваг на ринку праці з метою формування матеріального забезпечення, необхідного рівня та якості власного життя, а також трудового життя.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані при написанні наукових робіт в напрямку досліджуваної проблематики: забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці, конкурентоспроможності робочої сили; розвитку людського капіталу.

Ключові слова: соціальне страхування, конкурентоспроможність, людський капітал, соціальні ризики, ринок праці, бідність, рівень життя.

Stozhok L.H. SOCIO-ECONOMIC ESSENCE OF COMPETITIVENESS OF THE WORKING POPULATION

Purpose. Investigation of the essence of the competitiveness of the working population as a socio-economic category in order to ensure the implementation of constitutionally guaranteed rights and guarantees throughout life.

Methodology of research. To achieve the goal, the following general scientific methods of research are used: dialectics and scientific abstraction – in studying the content of the category of competitiveness in the labour market; analysis and synthesis – when disclosing the essence of social insurance in recreating the human capital of the working population; systematic and structural analysis – in the disclosure of scientific approaches to determining the competitiveness of the working population as a socio-economic category; analytical and monographic – in the development of literary, statistical and Internet sources; abstract and logical – for the generalization of the above material and the formulation of conclusions.

Findings. It is substantiated that the accumulation of human capital takes place throughout life, and use – during labour activities in the system of social and labour relations with a view to realization of social rights and guarantees. It is proved that one of mechanisms of accumulation, reproduction and preservation of human capital is the presence of a well-established system of social protection of the worker population from social risks. It has been discovered that the competitiveness of the labour force involves the accumulation, preservation and enhancement of properties that create competitive advantages, the realization of which ensures the formation of the necessary material security, the level and quality of life. It is proved that the basis for forming the competitiveness of working population is the demographic, educational qualification, professional and socio-personal components. It is substantiated that the basis of ensuring the competitiveness of the working population is its continuous support, development and protection.

Originality. The competitiveness of the working population is seen as a mechanism of lifelong accumulation of competitiveness through the development of human capital as an opportunity to implement competitive advantage in the labour market in order to form material security, required level and quality of life and working lives.

Practical value. The results of the research can be used for writing scientific papers in the direction of the studied problem: ensuring competitiveness in the labour market, competitiveness of the labour force, development of human capital.

Key words: social insurance, competitiveness, human capital, social risks, labor market, poverty, living standards.

Стожок Л.Г. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РАБОТАЮЩЕГО НАСЕЛЕНИЯ

Цель. Исследование сущности конкурентоспособности работающего населения как социально-экономической категории с целью обеспечения реализации конституционно закрепленных прав и гарантий в течение жизни.

Методика исследования. Для достижения поставленной цели использованы следующие общенаучные методы исследования: диалектики и научной абстракции – при исследовании содержания категории конкурентоспособность на рынке труда; анализа и синтеза – при раскрытии сущности социального страхования в воспроизводстве человеческого капитала работающего населения; системно-структурного анализа – при раскрытии научных подходов к определению конкурентоспособности работающего населения как социально-экономической категории; аналитический и монографический – при обработке литературных, статистических и Internet-источников; абстрактно-логический – для обобщения изложенного материала и формулировании выводов.

Результаты. Обосновано, что накопление человеческого капитала происходит в течение всей жизни, а использование – в течение трудовой деятельности в системе социально-трудовых отношений с целью реализации социальных прав и гарантий. Доказано, что одним из механизмов накопления, воспроизводства и сохранения человеческого капитала является наличие отлаженной системы социальной защиты работающего населения от социальных рисков. Выявлено, что конкурентоспособность рабочей силы предполагает накопление, сохранение и приумножение свойств, создающих конкурентные преимущества, реализация которых обеспечивает формирование необходимого материального обеспечения, уровня и качества жизни. Доказано, что основу формирования конкурентоспособности работающего населения составляют демографическая, образовательно-квалификационная, профессиональная и социально-личностная составляющие. Обосновано, что основой обеспечения конкурентоспособности работающего населения является непрерывная ее поддержка, развитие и защита.

Научная новизна. Получило дальнейшего рассмотрения сущность конкурентоспособности работающего населения, что, в отличие от действующих исследований, характеризует конкурентоспособность работающего населения, что накапливается в течение всей жизни путем развития человеческого капитала, как возможность реализации конкурентных преимуществ на рынке труда с целью формирования материального обеспечения, необходимого уровня и качества своей жизни, а также трудовой жизни.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы при написании научных работ в направлении исследуемой проблематики: обеспечение конкурентоспособности на рынке труда, конкурентоспособности рабочей силы; развития человеческого капитала.

Ключевые слова: социальное страхование, конкурентоспособность, человеческий капитал, социальные риски, рынок труда, бедность, уровень жизни.